

KRÁTKÁ SDĚLENÍ

SHORT NOTES

Lynx, n. s. (Praha), 40: 127–128 (2009).

ISSN 0024–7774

První nález myšivky horské (*Sicista betulina*) v povodí Chvalšinského potoka (jižní Čechy) (Rodentia: Dipodidae)

First record of the Northern Birch Mouse (*Sicista betulina*) in the Chvalšinský potok basin (southern Bohemia, Czech Republic) (Rodentia: Dipodidae)

Václav MIKEŠ¹ & Jan KOŠNAR²

¹ Katedra zoologie, Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice, Česko; vmikes@seznam.cz

² Katedra botaniky, Přírodovědecká fakulta, Jihočeská univerzita, Branišovská 31, 370 05 České Budějovice, Česko

došlo 2. 10. 2009

Abstract. An individual of the northern birch mouse (*Sicista betulina*) was observed in the eastern part of the Boletice military training area (southern Bohemia, Czech Republic) on 18 May 2007. The sighting took place in abandoned wet meadows in a creek flood plain. Possible occurrence of the species in the nearby Blanský les hills is discussed.

Key words. *Sicista betulina*, new record, Boletice, habitat.

Jihočeská část Šumavské hornatiny je jednou z oblastí reliktního výskytu myšivky horské, *Sicista betulina* (Pallas, 1779), na našem území (viz např. ANDĚRA & BENEŠ 2002), s těžištěm výskytu v oblasti Volarska (KLOUBEC & OBUCH 2003). Do jihočeského areálu rozšíření druhu je nutné počítat také celé území VVP Boletice. Z východní části (vně CHKO Šumava) této veřejnosti převážně nepřístupné oblasti byla myšivka prozatím doložena dvakrát. Nejprve ZBYTOVSKÝ (1977) získal 5. 6. 1976 jeden exemplář z lokality vzdálené 4 km severozápadně od Polné na Šumavě. Následně byla 25. 8. 1992 myšivka odchycena také v ruderálních porostech v prostoru zaniklé obce Sádlno (F. SEDLÁČEK ad verb., ANDĚRA & BENEŠ 2002).

Dne 18. května 2007, v časných odpoledních hodinách, bylo druhým autorem a dalšími účastníky exkurze do VVP Boletice (v rámci terénního školení k mapování biotopů organizovaného AOPK ČR) uskutečněno pozorování jednoho exempláře myšivky horské v nivě bezejmenného pravostranného přítoku Třebovického potoka (48° 52' 39" N, 14° 09' 31" E; mapovací čtverec 7150). Jedinec ve stavu strnulosti byl za slunečného počasí náhodně objeven při botanickém průzkumu mokřadní vegetace a fotograficky dokumentován. Širší okolí lokality, ležící v nadmořské výšce 600 m, lze charakterizovat jako rozsáhlý komplex zarůstajících vlhkých luk (svazů *Molinion* a *Calthion*), zbytků rašelinných luk (třídy *Scheuchzeria-Caricetea*), porostů vysokých ostřic (svazu *Caricion rostratae*) a mokřadních vrbových křovin (svazu *Salicion cinereae*). Vegetace tedy připomíná boreální bezlesí. Jedná se však o bezlesí druhotné, udržované před vznikem vojenského újezdu tradičním extenzivním zemědělským hospodařením a dnes sukcesně směřující k mokřadnímu lesu. Ve své současné podobě je biotop ve vojenském prostoru zachován zejména

díky dlouhodobému vyloučení intenzivní zemědělské výroby spojené s eutrofizací prostředí a zásahy do vodního režimu krajiny (viz např. GRULICH & HORA 2005).

Výše uvedená syntaxonomická klasifikace vegetace širšího okolí místa pozorování myšivky horské se víceméně shoduje s literárními údaji dostupnými ze stejného regionu. WEITER (1997) tak kupříkladu v úvalu šumavské říčky Rašnice odchytil pět jedinců *Sicista betulina* na svahovém prameništi porostlém roztroušenými smrkami (*Picea abies*) a keřovitými vrbami (*Salix cinerea*). Bylinná vegetace zde byla tvořena druhy ostřicových rašelinišť (svazů *Caricion fuscae* a *C. rostratae*) a trvale vlhkých luk (svazu *Calthion*) (WEITER 1997). Dle zjištění ANDÉRY et al. (1970) jsou luční porosty svazu *Calthion* stěžejní složkou habitatu myšivky také v nedalekých Novohradských horách.

Na základě zde prezentovaného dokladu výskytu myšivky v povodí Chvalšinského potoka, a také jejího dřívějšího nálezu v pramené oblasti Křemžského potoka (Sádlno), je nutné uvažovat o možném výskytu tohoto druhu též v přilehlém Blanském lese. Posledně zmíněné území již sice bylo podrobeno intenzivnímu průzkumu fauny drobných savců, který myšivku horskou doposud neprokázal (BÜRGER et al. 1987, M. ANDÉRA in litt.), nicméně v případě starších záznamů myšice temnopásé (*Apodemus agrarius*) z Blanského lesa (VONDRAŠEK in BAŤA 1933) by se mohlo jednat o záměnu právě s tímto druhem (viz KRATOCHVÍL & ROSICKÝ 1954).

Děkujeme V. HANSOVI (AOPK ČR České Budějovice) za poskytnutí fotografické dokumentace, která nám zpětně umožnila přesnou determinaci druhu, a F. SEDLÁČKOVI (ÚSBE AV ČR a PřF JU České Budějovice) za poskytnutí doplňujících údajů k jeho odchytu myšivky v Sádlně.

LITERATURA

- ANDÉRA M. & BENEŠ B., 2002: *Atlas rozšíření savců v České republice – Předběžná verze IV. Hlodavci (Rodentia) – část 2. Myšovití (Muridae), myšivkovití (Zapodidae)*. Národní muzeum, Praha, 116 pp.
- ANDÉRA M., VOHRALÍK V. & ZBYTOVSKÝ P., 1970: Ein Fund der Birkenmaus (*Sicista betulina* Pall., 1778) im Bergzug Novohradské hory. *Zoologické Listy*, **19**: 247–248.
- BAŤA L., 1933: *Dosavadní výsledky zoologického výzkumu jižních Čech*. Vlastivědná společnost jihočeská, České Budějovice, 67 pp.
- BÜRGER P., ANDÉRA M. & ZBYTOVSKÝ P., 1987: Savci Blanského lesa (Šumavské podhůří). *Lynx, n. s.*, **23**: 5–42.
- GRULICH V. & HORA J., 2005: *Příroda Boletic*. Sdružení Calla & Česká společnost ornitologická, Třeboň, 20 pp.
- KLOUBEC B. & OBUCH J., 2003: Rozšíření drobných savců na Šumavě na základě analýzy potravy sýce rousného (*Aegolius funereus*). *Silva Gabreta*, **9**: 183–200.
- KRATOCHVÍL J. & ROSICKÝ B., 1954: K rozšíření a rozmnožování myšice temnopásé (*Apodemus agrarius*) v ČSR. *Zoologické a Entomologické Listy*, **3**: 97–108.
- WEITER L., 1997: *Společenstva drobných zemních savců na lokalitách se známým a předpovězeným výskytem myšivky horské na Šumavě*. *Magisterská práce*. Biologická fakulta, Jihočeská univerzita, České Budějovice, 21 pp + přílohy.
- ZBYTOVSKÝ P., 1977: Další nález myšivky horské (*Sicista betulina* Pall., 1778) na Šumavě. *Lynx, n. s.*, **19**: 106.